

Inatsisartuni ilaasortamut Juliane Henningsenimut, Inuit Ataqatigiit

§37-mut tunngatillugu sulisinnaasut nunanit allaneersut pillugit akissut

09. Jan 2012
Sagsnr. 2011-051877
Dok. Nr. 794795

Asasara Juliane Henningsen,

Inatsisartut Suleriaasianni § 37 naapertorlugu ataani apeqqutit qujassutigisakka saq-qummiussimavatit:

Postboks 1601
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 32 56 00
E-mail: isiin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Apeqqut:

1. Sulisussanik ilinniagaqarsimasunik avataaniit tikerartitsineq ataatsimut isigissa-gaanni inuiaqatigit aningaasarsiornikkut ingerlanerannut tamakkiisumik isigalugu iluaqutaassava imaluunniit akornutaassava, taamatullu ilinniagaqarsimasunik avataaniit tikerartitsineq ineriartornerup annertusarneranut immi pilersitsisinaava? Paarlattuanik pisoqarsinnaanerani assersuutaasinnaasumik Naalakkersuisut innersuuteqarsinnaappat?

Akissut:

- 1 pill. Inuiaqatigiinni ineriartorneq inuussutissarsiuqarfiup ilinniagaqarsimasunik sulisussaqaarsinnaanerani aalajangerneqartarpoq. Najugaqarfiusumi inuiaqatigiinni ilinniagaqarsimasunik sulisussaqaanngippat avataanit sulisussarsiorortoqarsinnaassaaq – taamaaliunngikkaanni ineriartorneq uniinnassamat.

Suliffiit inuttassaqaanngitsut tamarmik kalaallinik sulisussarsinissaat tamatigut periarfissaqartinneq ajorparput, naak tamanna tamatigut inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut pitsaanerpaasaraluartuq – siunissamili kalaallinik sulisartunik sulisussaqaarnermik pisariaqartitsisoqarnerata inuttalersuilluarnerulissagatta assorsuaq piginnaanngorsaaneq allanillu ilinniagaqalersitsineq alaatsinaaffigaarput.

Apeqqut:

2. Kalaallit Nunaannut suliffissarsiorlut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 27, 30. oktober 1992-imeersoq naapertorlugu atorfinnut pisariaqartitanut avataaniit sulisussarsiorneq nunatsinni sulisussanik aatsaat pissarsisoqarsinnaanngikkaangat pisinnaavoq, taamatut ingerlatsineq imaassorinarpoq sumiiffinni assigiinngitsuni kommunit suliffissarsiuussiviini sumiiffimmi nunatsiniluunniit allami sulisussatut amigaatigineqartoq nassaariniarneqartartoq. Tamanna ajornassappat sulisitsisoq sulisussaminik avataaniit atorfinitsiniaruni kommunalbestyrelsimut qinnuteqarsinnaalluni. Ullut 14-it ingerlanerini sulisitsisoq akineqarsimanngikkuni tamanna akuersissutitut isigisinnaavaa. Kommunalbestyrelsip sulinissaanut piffissarititaasoq sivikitsuinnaq tamanna naammaginnarnersoq Naalakkersuisut tunganniit eqqarsaatersorfigineqarsimava, kiisalu

kommunit tungaanniit taamatut qinnuteqaatit qanoq akulikitsigisumik itigartinneqartarsimanerat pisarsimava?

Akissut:

- 2 pill. Suliffeqarfeqarfimmut aalajangiisnaassutsip ataatsimiititaliamut kommunalbestyrelsimit suliassiissutiginissaa nalinginnaasumik ileqquuvoq. Ataatsimiititaliap ataatsimiinnginnerata nalaani avataanit sulisoqarnissamik qinnuteqartoqaraangat siulittaasoq aalajangiisarpoq, kingornatigut ataatsimiititaliaq ilisimatittarlugu. Qinnuteqaat ullut 14-it iluini suliarineqangippat qinnuteqaat kommunimit akuerineqartutut isigineqartarpoq. Tassaavoq suliap ingerlanneqarnera uanga pitsaalluinnartutut isigisara.

Apeqqut:

3. Kommunit suliffissarsiuussiviini suliarineqartussat naammaginartumik naammassineqartarnersut naalackersuisoqarfimmit nakkutigineqartuunngilaq. Tamannali qulaani apeqqummi siullermi inatsimmi pineqartumi § 10 naapertorlugu periarfissaagaluarpoq. Tamassuma tungaatigut nakkutilliinermut periarfissaasaasup naalackersuisoqarfimmit atorneqarnissaa Naalackersuisunit isumaliutigineqarsimanerpoq, taamatullu nakkutilliineq naalackersuisoqarfiup iluani maannakkut sulisoqarnikkut aningaasaqarnikkullu ingerlanneqarsinnaassava? Imaluunniit taamatut nakkutilliinissaq immikkut aningaasaliiffiginissaanut pisariaqartitsinissamik kinguneqassava?

Akissut:

- 3 pill. Inatsisartut inatsisaat nr. 27, 30. oktober 1992-imeersumi § 10-mi allassimavoq: *"Naalackersuisut aamma kommunalbestyrelsit inatsisip eqqortinneqarnissaa anguniarlugu pisortat oqartussaasoqarfiinut allanut paasiniaasarsinnaapput."* Suliffissarsiuussiviit suliaannik aalajangersimasumik nakkutilliisoqarneq ajorpoq, taamaattorli inuttaasut suliffeqanngitsut pitsaanerpaamik sulissunnissaat isumannaarniarlugu Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfik kommunini suliffeqarfeqarfimmi fagchefinik sulianillu isumaginnittartunik qanimut suleqateqarlunilu ingerlassaajuartumik oqaloqatiginnittarpoq.

Apeqqut:

4. 2012-imut aningaasanut inatsisissamat siunnersuutip aappassaaneerneranut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap isumaliutissiisutaanni ilaatigut ima allap-pugut: *"Paasisat malillugit avataanit nunatsinnut suliarortunik nakkutilliinermik suliassap isumaginissaa siunertaralugu Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik maanna oqaloqatigineqarpoq. Danmarkimi suliassaq taanna Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup ullumikkut isumagisaraa. Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup suliassaq taanna tigussappagu, tamanna naalagaaffeqatigiinnermut tunngasuummat Naalagaaffik isumaqatigiinarfigineqartariaqarpoq."* Taama oqaaseqartoqarnera tunuliaqutarlugu isumaqatigiissuteqarnialernissaata Naalackersuisuni ilaasortamit aallartineqarnissaa ilimasuutigineqarmat. Isumaliutissiisummi oqaatigineqartut tunngavigalugit Naalackersuisuni ilaasortaq qanoq iliuuseqarsimava, aammalu Naalackersuisuni ilaasortaq suliassap tamassuma ingerlaqqinnissaa eqqarsaa-

tigalugu qanoq ilimagisaqarpa, namminerlu naalackersuinikkut sunik angunia-gaqarpa?

Akissut:

- 4 pill. Maannakkut avataanit nunatsinnut suliaartortut pillugit inatsisip misissorn-eqarneranik Naalackersuisut suliaqarput, ilanngullugit inatsisip aqunneqarner-anut atasunik suleriaatsinik. 2012-ip ingerlanerani suliap ingerlateqqinnissaanut piffissalersuusiortoqassaaq, ilaatigut Danmarkimi oqartussaaffinnik pingaarutil-innik ilanngussaqaassasumik.

Apeqqut:

5. Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit 2010-mi nalunaarusiaanni ilaatigut ima allassimasoqarpoq: "*Akilerartarnej Atugarissaarnerlu pillugit Isumalioqati-giissitap oqallisissiaani "Kalaallit Nunaanni ineriartorneq atugarissaarnerlu qa-noq qulakkeerneqarsinnaappat?", 2010-mi maajip qaammataani saqqummersumi tikkuarneqarpoq, suliffeqarluni akissarsiaqarnissamut pisortanit ikiorsiissu-tinik pisartagaqarnermut sanilliullugu piumassuseqarnej annertugisassaangit-soq - inuillu ilaasa akornanni takussaangilluinnarluni.*" Ajornartorsiut tamanna aamma Akilerartarnej Atugarissaarnerlu pillugit Isumalioqatigiissitami ilanngul-lugu isumaliutissiissummi, imm. 6.2.3-mi, saqqummiunneqarpoq. Isumasioqati-giissitaliaq ilaatigut ima allappoq: "*... aappariinnut marlunnik meeralinnut, aap-paa pisortanit ikiorneqartoq, sulineq aatsaat imminut akilersinnaavoq aappariit ukiumut 210.000 kr. katillugit isertitaqarsinnaappata. Aappariinnut marlunnik meeraqartunut allaat piffissap ilaani isertitat atorsinnaasat appariarsinnaapput.*" Taamatut naliliinerup akerlilerneqarnissaanut Naalackersuisut pissutissaqarpat, aammalu imminut pilersornissamut aningaasarsiornermut piumassuseqarnerup amigaataanera avataaniit sulisussanik tikisitsisariqarnernut qanoq annertutigi-sumik *pissutaavissorpa?* Apeqqutit taakku imaliallaannaq akineqarsinnaanngin-nerat ilisimavara, taamaammallu Naalackersuisut tunngavigineqartut piviusorpa-laarnerusutut isigisatik aallaavigalugit akissarsiaqassallugu.

Akissut:

- 5 pill. Akilerartarnej Atugarissaarnerlu pillugit Isumalioqatigiissitap pisortanit ikiorne-qarnerup aningaasarsiatigullu isertitat akornanni aningaasarsiornermut piumas-suseqartoqannginneranik nassaarinnissimanera Naalackersuisut tusaatissatut tiguaat, piumassuseqartoqannginneranillu ajornartorsiutip malitsiviginissaa aal-lartisarsimallugu.

Nunatsinni najugallit imminnik pilersornissaminnut aningaasarsiornermut piumassuseqannginnermut Nunatsinni avataanit nunatsinnut suliaartortut takkus-suussimanerisa ataqatigiineri imaaliallaannaq Naalackersuisut takussutissaqar-tinngilaat. Nunanit avannarlernit nunatsinnut suliaartortitat atorfinitsinneqarajut-tarput ilinniagarisimasatut piginnaasaat Nunatsinni amigaatigineqartut tunuliaqu-taralugit, suliaartortullu taakku Nunatsinni pisortanit ikiorserneqartarnerit killi-gisaat qulaatingaatsiarlugit akissarsisinneqarajuttarput.

Nunat avannarlerniit pinnatik Nunatsinnut suliaartortitanut, aammalu ilinniagaqarsimangitsut suliaannik suliaqartartunut najugaqarfimmi SIK-p isumaqatigiissutaannik tunngaveqartumik aningaasarsiaqartitatulli isumaqatigiissutaasut atuuttuupput. Qinnuteqaat pillugu oqaaseqaateqarnissamut Nunanik Allamiunik Sul-lissiviup piumasaqarneranut akissuteqarnermut atatillugu, sulisitsisup inummut suliffeqarfimmi atorfinitsinniakkami akissarsiasatut allakkatigut neqeroorutigisimasai pillugit, akissarsiat sulisartut kalaallit akissarsiaasa amerlassusiinut tul-luunnersut misissorneqassaaq.

Apeqqut:

6. Sumiiffinni ataasiakkaani annertuumik avataanit sulisoqarnerup kommunillu pi-sortatigoortumik ikiorsiinikkut tapiissuteqartarnermut aningaasartuutigisartagaat imminnut attuumassuteqarsorineqarpat? Taama apeqquteqarneq tunngaveqar-poq, Akileraartarneq Atugarissaarnerlu Pillugit Isumalioqatigiissitap isumaliutis-siissutaani (tabel 6.3) oqaatigineqarmat, Kommuneqarfik Sermersuumi pisortat ikiorsiisarnerat allanut naleqqiullugu qaffasissumik inissisimasoq, tassanilu ava-taanit tikisitat - annertunerusumik kiffartuussinikkut suliffeqarfimmi sanaartorner-mut attuumassuteqartuni sulisut avataaneersut amerlanerpaasut malunnarluni.

Akissut:

- 6 pill. Avataanit nunatsinnut suliaartortitat amerlasuut aammalu pisortanit ikiorsiissutinut aningaasartuutit akornanni Kommuneqarfik Sermersuumi ataqatigiittoqarsin-naaneranik erseqqinnerusumik misissuisoqarnikkut qulaajaasoqarnera tunnga-viusariaqarpoq. Oqaatigineqartutut immikkoortortami malitseqartitsinissamik Naalakkersuisut aallartisaasimapput. Taamaammat Ilaqutariinnermut, Kulturi-mut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik apeqqute-qammik Kommuneqarfik Sermersuumut nassiusaqarsimavoq. Akissut tigune-qariarpat Inatsisartunut nassiunneqassaaq.

Taaneqareersutut Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumasioqatigiit suliaannik malitseqartitsinissaq Naalakkersuisut aallartereerpaat, tassani pisortat pilersuinerat sulinermilu akissarsiatut isertitat akornanni attuumassuteqarnerit ilanngunneqartussaallutik.

Apeqqut:

7. Pisortat ikiorsiisarnerat pillugu Inatsisartut Peqqussutaat nr. 15, 20. november 2006-meersoq atuuttoq, tassungalu atatillugu nalunaarut 2007-imeersoq naa-pertorlugit suliffeqanngitsut suliffissamik neqerooruteqarfigineqartut pinngitsoo-ratik neqeroorutaasumik tigusinissartik pisussaaffigaat. Suliffissaaleqisunik sulil-ersitsiniarneq pillugu peqqussut 2001-meersoq qiviaraanni tamanna pillugu taamatuttaaq aalajangersagaqarpoq. Takuneqarsinnaavortaaq pisortat ikiorsiis-sutaannik pisartagaqarniaraanni suliffissarsiuisarfirmut tamanna nalunaarutigi-sariaqartoq, taamatullu periarfissaqarneratigut pineqartoq suliffissamik inner-suunneqarsinnaanermut periarfissinneqassalluni. Tamanna avataanit tikisitsi-sarnerup tungaatigut pingaaruteqarpoq. Kikkorpiaat suliffissaqanngitsuusut sulif-fissarsiuisarfirmi ilisimaneqanngippat inuit pineqartut suliffissaannut innersuun-neqarsinnaanngillat. Taamaammat tamakkunatigut maleruagassat tamakkiisu-mik malinneqarnerisut paaserusuppara, taamaalillunimi suliffissarsiuisarfinni kik-

kut suliffissaaleqinersut ilisimaneqalissammat. Suliffeqanngitsut ataatsimut isigalugit qanoq amerlatigisut suliffissaminnik innersuunneqartarnersut ilanngullugu paaserusuppara. Kommunit qanoq annertutigisumik inunnut namminneq pisuussutigalugu - soorlu kommuninit innersuussamik suliffeqarfimminnut orniguttannginnermikkut - pisortat ikiorsiissutaannik inatsisit naapertorlugit tunniussivigineqartarnersut tassunga atatillugu paaserusussavara. Kiisalu suliffeqanngitsut suliffissaminnik innersuunneqartunik tiguserusunngitsut imaluunniit naamminneq pisuullutik suliffeqanngitsut tungaasigut annertunerusumik inatsiliortariaqarsinnaaneq Naalakkersuisunit pisariaqartinneqarnersorinersoq paaserusuppara.

Akissut:

- 7 pill. Assersuutigalugu kommuninit innersuussamit suliffeqarfimmut orniguttannginnermikkut namminneq pisuussutigalugu suliffissaaleqilersunut kommunit inatsisit naapertorlugit pisortanit ikiorsiissutisissutissanik akiliuteqartannginneri qanoq annertutigisuuneranik apeqqummut akissutaasinnaasunik paasissutissanik Naalakkersuisut peqanngillat. Taamaattumik Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik kommuninit apeqqutilliissummik nassiussaqaarsimavoq. Kommunit akissutissaminnik nassiussereerpata tamanna pillugu Inatsisartunut akissummik nassiussisoqarumaarpoq.

Apeqqut:

8. Apeqqutigisama kingulliup malitsigisaanik immikkut paaserusuppara, avataanit tikisitat qanoq annertutigisumik – nunat allamiut pillugit inatsisit malillugu nunatsinni najugaqalernissaminnut periarfissaqanngitsut (ilimagineqarneqartutut) suliffeqarnersut. Siusinnerusukkut nunaqavissunut innersuussutigineqarsimasunik, tigorussimanngisaaannik imaluunniit sulisitsumut naammaginartumik ingerlasimanngisaaannik suliffiit tassani pineqarlutik?

Akissut:

- 8 pill. Oqaatigineqartutut kommuneqarfiusup iluani najugaqarfimmi suliffinnut inuttanngitsunut suliffeqanngitsunik sulisoqarneranik, imaluunniit nunatsinnut avataanit sulisussanik aggersaasoqarsinnaanersoq misissuiviuvoq, immikkoortotamilu malittarisassiat naapertuutsinneqarnerinik isumannaarinissaq kommunit suliassaraat. Taamaattumik apeqqut kommuninit apeqqutigisariaqarpoq. Ukiunili kingulliunerusuni Namminersortutik Oqartussat ataanni kommuneqarfinni sulisut sulianik eqqortumik suliarinnittarnissaq pillugu ilinniartitseqqittarneq ataatsimut isigalugu qitiutinneqarpoq, isumaqarpugullu sammisami suut atuunnersut sulisut ilisimaarigaat.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Ove Karl Berthelsen